

CERQUEDA

ETIM. De *CERQ(u)os, variant ll. vg. de QUERCUS, en plural (veg., supra).²

CERQUEDA. Nom d'un poble avui despoblat prop de Nabiners (agregat d'Arfa) i Bastida d'Hortons, prop de la Seu d'Urgell.

Apareix en l'Acta de consagració de la Seu: 839 «De inde Napinerios siue Ollafracta --- atque Aniano Ortone cum Sollanello, uel *Cerketa*, atque Kampilias», a la còpia del S. XII s'escriu *Cercheda* (Pujol, 51). Hom esmenta en un doc. de 1058 «un personatge, Suniario de *Cercheta*» (BABL VI, 384) i en un de 1244 de la Seu un altre dit *Ar. de Cercheda* (Pujol, DocsSdU, 19). I altrament hom parla en el *Spill* de Castellbò (1518) de «la *Serqueda de Campasols* --- per lo viaró amont --- a la *roureda de la Serqueda*». Notem que Castellbò és un poble prop d'Arfa i que Solanell (que s'esmenta en la cita, supra, de l'Acta de 839) és un agregat seu. Segons Madoz (Dicc. 1850), *Cerqueda* era llavors un caseriu, en el terme de Nabiners (ell escriu *Navines*).

Aebischer en el seu citat estudi (n. 1) ens informa que hi ha «un lloc dit *Cerqueda*» prop de la Pobra de Lillet, que és a l'Est de Bagà (Berguedà). Aebischer no esmenta la seva font, però en el mapa militar d'a-²⁵ questa zona a 1:100000 apareix *Cerqueda* [sic] com a nom d'un turó al NO. de la dita Pobra de Lillet.

Endemés, JCor. identifica *Les Arquedes* que posa C. A. Torras, *Prineu Cat., Berguedà* (1905), p. 276, com *Les Cerquedes*: transcriu *la sarkédas* 1936 amb la nota: «es diu de la solana de roures joves a l'esquerra del *Torrent de les Cerquedes*, el primer afluent dret del riu de Gresolet, aigües avall del Santuari de Gresolet, a la zona de Saldes a l'O. de Bagà (Berguedà)».

ETIM. Prové del ll. vg. *CERQUËTA (del plural de QUERCETUM n. 'alzinar'), format de la variant arcaica QUERQU- per la dissimilació de QV- QV com QUINQUE > CINQUE.

Afegim que *Cerqueda* és nom de família, existent segons *AlcM* a Barcelona, Hospitalet, Alàs etc. (s. v.). A més, notem que *Cerqueda* és nom d'un poble a la prov. de Coruña i hi ha una parròquia de *San Cristóbal de Cerqueda* a la diòcesi de Santiago (Madoz, s. v.), i *Cerqueta* i *Cerqueto* es donen en la toponímia italiana, allí amb testimonis ben antics (vegeu l'esmentat estudi d'Aebischer, pp. 346-47). I notem, a més, *Cerquella*, evidentment nom de família, registrat per JCor. a Ollers (Alt Emp.): «la Casa Nova d'En *Cerquella*», «Serra d'En *Cerquella*», que pot ser un altre derivat de *CERQUUS (amb -ËTÜLA).

CERCONEDA. Nom antic d'una muntanya o terreny en el terme de Castellar, prop de Sabadell, i prop de Matadepera i la muntanya de St. Llorenç del Munt.

Apareix en doc. de 1031: «In Matadepera --- et afrontad --- de oriente in *arena* que venit de monte *Cerchoneda*, de meridie in puio de aspera, de occiduo in sumitate de Torresela, de circi in terra de Sancti

Laurencii» (BABL VII, 486); i en altre doc. de 1087: «in termine de Chastelar in locum vocitatum ad ipsa *Cerconeda* --- de circi --- in corrente nuncupant Salamó» (ibid., p. 506).³

Un altre lloc antic dit *Cerconeda* es dona prop de la Seu d'Urgell, al veïnat d'Adrall i Vilamitjana i Castellbò, zona on estan situats *Cerc* i el despoblat *Cerqueda* (veg. supra): llegim en doc. de 1005: «vineas --- in apendicio de --- Adrali --- et I vinnale qui est in ipsa *Cerchoneda* --- ipsa fonte super Vila Migana» (Baraut, Docs.SdUrg, 981-1010; *Urgellia* III, 1980, 126).

Cerconeda apareix a més en documents antics, segons sembla a la regió de Bagà (Berg.) on es localitzen *Cercs* i *Cerqueda* (o idèntic al de la SdU.). Hom esmenta «in *Cerconeda*» en docs. de 973 i 983 (Serra, *Pinós i Matapl.*, 3, 87 i 91), i encara més hi ha esment de dos personatges, *Bernat de Cerconeda* 1204 i *Ramon de Cerconeda* 1220 (ibid., p. 236). Notem amb aquest motiu l'existència d'una *Font de Cerconeda* en el terme de Brocà, que és a poca distància de Bagà.⁴

Notem també l'esment d'un altre lloc amb el mateix nom junt amb Aràns (Cerd.) en una butlla del papa Sergi a favor de Cuixà, de l'any 1011: «vineas in termino de Isogal, et in villa Curtes, et in Lunclaris, et in *Cerconeda*» (*Marca Hisp.*, col. 980). Isòvol i Aròns són prop de la SdUrg.

ETIM. D'una base **cercone* derivat de *CERQUUS 'alzina' formada amb el sufix de col·lectiu -ETA. Una formació tipus **cercone* amb -ONE no és del tot sorprenent quan recordem que en el llatí vulgar s'havia format de CARDUS, CARDONE que va donar el fr. *chardon* i cat. *cardó* (amb reflexos com *CARDONET, -ETA, que es perpetuen avui en els cognoms *Cardonet* i *Cardoneda*, que eren, no dubtem, topònims en el passat), *DECat* II, 570a36 ss. Notem, a més, la presència d'un NL *Cerquone* (Aebischer, *RFE* XXI, 346). De fet, és possible que **cercone* s'hagi format de CERQUUS amb la influència de *coscò* (en l'origen **coscone*), variant de *coscoll* (vegeu *DECat*, s. v.), i així *Cerconeda* en un i altre cas hauria designat un terreny d'alzinois.

CERCENEDA. Com a nom d'un terreny apareix en un document original de 962: «et de ipsa *Cerconeda* per ipsa serra peruadit usque ad ipso chollo de Sancto Iuliano, que nominant ad ipsos Terrarios» (Bast-Bass., 551.26). Balari (p. 215) en cita un testimoni de 1113: «ipsa Roca de sol de *Cercenedas*», i ens diu que es trobava en l'apèndix del Mont Peguera en el lloc dit Roca de Ferruó (llegiu Ferrús). Sembla que es tractava d'un terreny al cap d'un costat de la Serra de Peguera, que és en el terme de Figols (Berg.), prop de Bagà.

Balari esmenta, a més, un hapax amb terminació -ada, citant d'un document de 962: «et per ipsa cerdana usque ad ipsa *Cerceneda* que fuit de Eliane», i l'identifica com a variant de *Cerceneda*. Aquesta vindria, segons ell, de *querc-in-eta*, plural de *querc-in-etum* 'alzinar'. *AlcM* accepta aquesta etimologia s. v.